

14. 2. 2020

PRŮBĚŽNÁ PEDAGOGICKÁ PRAXE

Organizační pokyny

Praxe v MŠ

- ▶ 6.3. 8:00 - 13:50
- ▶ 13.3. 8:00 - 13:50

Reflektivní semináře

- ▶ Pá 14. 2. 8:00-9:50 učebna 38/34
- ▶ Pá 27. 3. 8:00-9:50 učebna 38/34

Požadavky na zápočet

- ▶ 100% účast na pedagogických praxích ve fakultních mateřských školách.
- ▶ Hodnocení praxe s potvrzením o docházce (viz Hodnotící formulář).
- ▶ Ukázka deníku praxe.

Úkoly pro praxi:

- ▶ Zjistit, jaká dokumentace je vedena v mateřské škole i v rámci třídy, pořídit kopie, výpisy.
- ▶ Zaznamenat různé druhy interakcí a komunikace učitelů s dětmi do deníku praxe.
- ▶ V průběhu hospitací (např. na pobytu venku) sledovat interakce i dalších učitelů s dětmi.
- ▶ Sledovat případnou komunikaci učitelů s rodiči (rozhovory, informace na nástěnkách, atd.)
- ▶ Dle možností se případně zúčastnit pedagogické rady, akce školy a navštívit mateřskou školu v odpoledních hodinách.

Deník praxe

- ▶ Postřehy, poznámky z praxe.
- ▶ Dokumenty pořízené v mateřské škole (plány, pracovní listy, ŠVP...).
- ▶ Záznamy interakcí a z pozorování.
- ▶ Cokoliv dalšího, vztahujícího se k praxi.

Komunikace v předškolním vzdělávání

Základním postojem pro vztahy i výchovu je respekt a partnerský přístup k dětem (jen s respektem můžeme děti učit respektu). Znamená to chovat se a komunikovat s dětmi jako s dospělými, kterých si vážíme a které respektujeme.

Výchovné (komunikační) styly

Mocenský (autoritativní) -

- ▶ pevné vedení, hlavně příkazy a zákazy
- ▶ základním mechanismem je odměna a trest.

Důsledkem je vzdor, nebo poslušnost. Dítě bude málo iniciativní (je zvyklé na vedení a příkazy), může toužit po tom, někoho také řídit (agresivita).

Liberální

- ▶ volná výchova
  - a) volnou výchovu jako důsledek nezájmu nebo nedostatku času, která vede k zanedbání dítěte
  - b) volnou výchovu z přesvědčení správnosti, vede k tomu, že děti jsou zvyklé dělat si, co chtějí

Demokratický

- ▶ základem této výchovy jsou předem dohodnutá pravidla a kompromisy, jde o přijetí zodpovědnosti

Demokratický styl - efektivní komunikační dovednosti a postupy

- ▶ popis, konstatování - *Vidím (slyším), že...*
- ▶ informace, sdělení - *Je potřeba...; Tohle děláme (tak a tak)...; Pomůže, když...; Když..., tak...*
- ▶ vyjádření vlastních očekávání a potřeb - *Očekávám, že... Pomohlo by mi, kdyby...*
- ▶ možnost volby - *Uděláš to tak... nebo tak...? Můžeš si vybrat.*
- ▶ dvě slova - *Kostky,...!*
- ▶ prostor pro spoluúčast a aktivitu dětí - *Co s tím uděláme? A co si o tom myslíš ty?*
- ▶ empatická reakce - *Hm, chápu ...*
- ▶ já-výroky - *Opravdu se zlobím ... Ted' už jsem fakt naštvaná ...*

Komunikace založená na demokratickém přístupu

- ▶ je založena na rovnocennosti a respektování důstojnosti = partnerský přístup
- ▶ eliminuje rizika výchovy založené na nerovném, mocenském vztahu mezi dospělými a dětmi
- ▶ zajišťuje výchovné vedení, které je v souladu s demokratickým stylem výchovy
- ▶ jednou ze základních komunikačních dovedností tohoto přístupu je zvládání negativních emocí nejen u dětí ale i sám u sebe

Autoritativní a liberální styl - neefektivní způsob komunikace

- ▶ výčitky, obviňování - *Ty zase (vždycky, nikdy, pořád)...!
Kdybys aspoň...!*
- ▶ poučování, vysvětlování, moralizování - *Měla by sis uvědomit, že...*
- ▶ kritika, zaměření na chyby - *Tohle jsi udělal/a špatně!*
- ▶ lamentace, citové vydírání - *Já (někdo) kvůli tobě...*
- ▶ zákazy, varování - *Nedělej to, nebo se ti stane...!*
- ▶ negativní scénáře, proroctví - *Z tebe jednou vyroste...*

- ▶ nálepkování - *On je takový...*
- ▶ pokyny, příkazy - *Udělej... Okamžitě běž a udělej...!*
vyhrožování - *Přestaň..., nebo...! Běda, jestli...!*
- ▶ křik
- ▶ srovnávání, dávání za vzor - *Podívej se na..., vezmi si příklad z ...*
- ▶ poukazování na vlastní zásluhy - *Já pro tebe..., a ty...!*
- ▶ řečnické otázky - *Ty snad chceš...? Copak ty nechceš...?*
- ▶ urážky, ponižování - *Ty jsi ale...*
- ▶ ironie, shazování - *To je náš génius! To ses teda vyznamenal!*

Efektivní komunikace

- ▶ Mluvit o chování, problému, nikoli o osobě
- ▶ Zaměřit se na „tady a teď“, to znamená nevracet se k minulosti (ty pořád..., ty nikdy...), ale ani neodhadovat budoucnost (co z tebe vyrostete?).
- ▶ Říkat dítěti, co má nebo může dělat, nikoli co nemá, nesmí.
- ▶ Přibírat děti ke spoluúčasti na řešení (neřešit všechno sami).

Rizika trestů odměn a pochval

- ▶ vyjadřují nerovnocenný vztah
- ▶ jsou nástrojem vnější motivace (manipulace)
- ▶ snižují význam a hodnotu činnosti, která má být vykonána
- ▶ představují rizika pro emoční, sociální a morální vývoj
- ▶ poškozují sebeúctu a narušují vztahy (dítě, které je před ostatními vychvalováno a dáváno za vzor, může mít dost obtížnou sociální pozici)
- ▶ potlačují tvořivost a chuť zabývat se věcmi do hloubky
- ▶ představují závazek, břemeno

Co namísto pochval a trestů?

- ▶ hovořit o chování, co se povedlo: „*Vidím na obrázku kytičky a stromy.*“
- ▶ poskytovat dětem konkrétní zpětnou vazbu „*Slyšela jsem, jak ses Klárce omluvila, že sis půjčila její fixy bez dovolení.*“
- ▶ namísto obecného, paušálního hodnocení „*Ty jsi hodný, šikovná ...*“ hodnotit podle zásady **ted'** a **tady** se **to** povedlo.
- ▶ využívat sebehodnocení . „*Co si myslíš, že se podařilo?*“

Děkuji za pozornost